

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. birželio 1 d.
(OR. en)

9643/16

CULT 52
AUDIO 74
DIGIT 61
TELECOM 105
PI 65

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2016 m. gegužės 31 d.
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	9008/16 CULT 42 AUDIO 61 DIGIT 52 TELECOM 83 PI 58
------------------------------	--

Dalykas:	EUROPEANA vaidmuo skaitmeninės prieigos prie Europos kultūros paveldo, jo matomumo ir naudojimosi juo srityse – Tarybos išvados (2016 m. gegužės 31 d.)
----------	--

Delegacijoms priede pateikiamos 2016 m. gegužės 30–31 d. įvykusiame Tarybos 3471-ame posėdyje priimtose Tarybos išvados dėl EUROPEANA vaidmens skaitmeninės prieigos prie Europos kultūros paveldo, jo matomumo ir naudojimosi juo srityse.

**Tarybos išvados dėl EUROPEANA vaidmens skaitmeninės prieigos prie
Europos kultūros paveldo, jo matomumo ir naudojimosi juo srityse**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA, KAD:

1. kultūros paveldo skaitmeninimas, internetinės prieigos prie jo užtikrinimas ir ilgalaikis jo išsaugojimas yra esminiai veiksniai siekiant sudaryti galimybes visiems turėti prieigą prie kultūros ir žinių, propaguoti Europos kultūros paveldo turtingumą bei įvairovę ir prisidėti prie bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimo didinant naujų ir novatoriškų produktų bei paslaugų pasiūlą ¹;
2. EUROPEANA, kuri pradėjo veikti 2008 m. kaip bendra daugiakalbė prieiga internetu prie skaitmeninės kultūrinės medžiagos ² ir kuri nuo to laiko jungia valstybių narių skaitmenines kultūros paveldo kolekcijas, tapo bendru europiniu kultūros projektu, skirtu prieigai prie Europos kultūros paveldo užtikrinti ir jam demonstruoti;

¹ 2012 m. gegužės 10 d. Tarybos išvados dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, internetinės prieigos prie jos ir skaitmeninio išsaugojimo (OL C 169, 2012 6 15, p. 5).

² 2008 m. lapkričio 20 d. Tarybos išvados dėl Europos skaitmeninės bibliotekos EUROPEANA (OL C 319, 2008 12 13, p. 18).

3. tolesnį EUROPEANA ir nacionalinės skaitmeninio kultūros paveldo politikos plėtojimą rėmė Taryba ³, Komisija ⁴ ir Europos Parlamentas ⁵;
4. skaitmeninio paveldo pakartotinis naudojimas buvo skatinamas kultūros paveldo įstaigas tam tikromis sąlygomis įtraukiant į Direktyvos dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo ⁶ taikymo sritį ir priimant Direktyvą dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo ⁷;

ATKREIPIA DĖMESĮ Į:

5. Komisijos ketinimą įvertinti galimybes ir apsvarstyti teisėkūros iniciatyvas siekiant palengvinti kūrinių, kuriais nebeprekiuojama, skaitmeninimą ir pateikimą internete, be kita ko, visoje ES, kuris yra jos paskelbtos autorių teisių taisyklių modernizavimo iniciatyvos dalis ⁸;

³ 2012 m. gegužės 10 d. Tarybos išvados dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, internetinės prieigos prie jos ir skaitmeninio išsaugojimo (OL C 169, 2012 6 15, p. 5), 2014 m. gegužės 21 d. Tarybos išvados dėl kultūros paveldo kaip vieno iš strateginių tvarios Europos išteklių (OL C 183, 2014 6 14, p. 36) ir Tarybos išvados dėl kultūros paveldo dalyvaujamojo valdymo (OL C 463, 2014 12 23, p. 1).

⁴ 2011 m. spalio 27 d. Komisijos rekomendacija dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, internetinės prieigos ir skaitmeninio išsaugojimo (OL L 283, 2011 10 29, p. 39).

⁵ 2010 m. gegužės 5 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl komunikato „*Europeana* – tolesni veiksmai“ (2009/2158(INI)).

⁶ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/37/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 175, 2013 6 27, p. 1).

⁷ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/28/ES dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo (OL L 299, 2012 10 27, p. 5).

⁸ Kaip nurodyta 2015 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikate „Šiuolaikiškos ir labiau visai Europai pritaikytos autorių teisių sistemos kūrimas“ (dok. 15264/15).

6. dabartinė EUROPEANA yra internetinė platforma, kuria sudaromos sąlygos daugiakalbei prieigai prie atskirose kultūros paveldo įstaigose saugomo skaitmeninio kultūros paveldo ir jo platinimui. Tai taip pat yra daugialypė platforma ⁹, kuria siekiama suteikti vertės galutiniam naudotojams, valstybėms narėms, kultūros paveldo įstaigoms ir mokslinių tyrimų bei kūrybinio pakartotinio naudojimo srityse.

Pačią EUROPEANA šiuo metu:

- administruoja konsorciumas, kurio pagrindinis koordinatorius ir svarbiausias ES finansavimo gavėjas yra EUROPEANA fondas ¹⁰,
- remia Europos Sąjunga Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) ¹¹ lėšomis, kaip skaitmeninių paslaugų infrastruktūrą, skirtą prieigai prie Europos paveldo skaitmeninių išteklių,
- remia valstybės narės, kurios, pasitelkdamos savo kultūros paveldo įstaigas, dalijasi turiniu, metaduomenimis bei ekspertine patirtimi ir skiria savanoriškus finansinius įnašus į EUROPEANA fondą,
- remia EUROPEANA tinklo asociaciją, jungianti kultūros paveldo, kūrybos ir technologijų specialistus, kurie remia kasdienę EUROPEANA veiklą ir konsultuoja dėl jos strategijos;

⁹ Daugialypė platforma yra vienas iš labiausiai paplitusių interneto ekonomikos modelių. Daugialypėmis platformomis vertės suteikiama palengvinant dviejų ar daugiau atskirų, tačiau tarpusavyje susijusių grupių, sąveiką. Pati platforma yra naudinga vienai naudotojų grupei tik tuo atveju, jei platformoje taip pat dalyvauja kitos naudotojų grupės. (Remiantis: <http://divergence.academy/business-models/what-is-a-multi-sided-platform/>.)

¹⁰ EUROPEANA fondas yra pagal Nyderlandų teisę įsteigtas privatus fondas.

¹¹ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriamą Europos infrastruktūros tinklų priemonė (OL L 348, 2013 12 20, p. 129), kartu su 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 283/2014 dėl gairių dėl transeuropinių tinklų telekomunikacijų infrastruktūros srityje (OL L 86, 2014 3 21, p. 14).

7. dėl atskirų ir bendrų kultūros paveldo įstaigų, valstybių narių ir Komisijos pastangų padaryta pažanga kultūros paveldo skaitmeninimo, internetinės prieigos prie jo užtikrinimo ir (ilgalaikio) jo skaitmeninio išsaugojimo srityse ¹²;
8. Europos kolekcijose saugomo pasaulio kultūros paveldo skaitmenis iš saugojimas yra svarbus ypač kultūros paveldo naikinimo ir jam gresiančio pavojaus konfliktų zonose akivaizdoje;
9. pastangų, dedamų pasitelkiant EUROPEANA siekiant užtikrinti internetinę prieigą prie kultūros paveldo, koordinavimas padėjo:
 - skatinti gebėjimų stiprinimą sukuriant ekspertų ir kultūros paveldo įstaigų tinklą, kuriuo propaguojamas dalijimosi turiniu ir metaduomenimis modelių, standartų ir sistemų plėtojimas, įdiegimas ir nuoseklus naudojimas,
 - kultūros paveldo įstaigoms, pasitelkiant daugialypę interneto platformą, dalytis savo kolekcijomis visuose sektoriuose ir tarpvalstybiniu mastu; šiuo metu suteikta prieiga prie daugiau nei 50 mln. objektų iš beveik 3 700 įstaigų,
 - skatinti suteikti prieigą prie aukštos kokybės duomenų, kuriuos galima pakartotinai panaudoti ¹³, taip pagerinant prieigą prie kultūros paveldo atvirose platformose bei socialinėje žiniasklaidoje ir skatinant jį pakartotinai panaudoti kituose sektoriuose;

¹² Šiuo metu valstybėse narėse suskaitmeninta apie 10 % kultūros paveldo (apie 300 mln. objektų); iš šio skaičiaus maždaug trečdalis šių objektų yra prieinami internetu.
<http://www.enumerate.eu/fileadmin/ENUMERATE/documents/ENUMERATE-Digitisation-Survey-2014.pdf>

¹³ Aukštos kokybės duomenys, kuriuos galima pakartotinai panaudoti – tai didelės skiriamosios gebos vaizdai, kompiuterio skaitomi, atviri ir sąveikūs formatai, išsamūs aprašai ir metaduomenys, tinkami automatinei paieškai, geografinės vietos nustatymo ir autorių teisių informacija.

10. skaitmeninio paveldo kolekcijų prijungimas naudojantis EUROPEANA taip pat padeda ES lygmeniu siekti šių tikslų:
- įvairiai auditorijai suteikti prieigą prie turtingos ir įvairios Europos kultūros, taip pat prie pasaulio kultūros paveldo,
 - sudaryti palankesnes sąlygas atlikti mokslinius tyrimus ir įgyti žinių Europos įvairialypės kultūros ir istorijos srityse,
 - sudaryti palankesnes sąlygas pakartotinai pasinaudoti turiniu teikiant naujas ir novatoriškas tarpvalstybines internetines paslaugas, taip prisidedant prie bendrosios skaitmeninės rinkos;

PABRĖŽIA, KAD:

11. turinio pakartotinis naudojimas, dalijimasis juo ir prieiga prie jo turi būti užtikrinami visapusiškai laikantis autorių teisių ir gretutinių teisių;

PRIPAŽĮSTA, KAD DAR ESAMA ŠIŲ PROBLEMŲ:

12. reikėtų tobulinti tam tikrus EUROPEANA interneto platformos technologinius aspektus, pavyzdžiui, semantinį sąveikumą¹⁴, kad kultūros paveldo įstaigos galėtų prie jos lanksčiai, nesudėtingai ir tvariai prijungti savo turinį bei metaduomenis ir jais dalytis bei juos atnaujinti;
13. EUROPEANA, kaip vieno iš prieigos prie skaitmeninio kultūros paveldo centrų, daugiakalbė prieiga turėtų tapti paprastesnė naudoti, visų pirma pagerinant turinio kokybę bei aptinkamumą ir toliau plėtojant semantinės bei daugiakalbės paieškos funkcijas vadovaujantis turima geriausia patirtimi;

¹⁴ Semantinis sąveikumas užtikrina, kad programos galėtų keistis informacija, ją sujungti su kitais informaciniais ištekliais ir vėliau ją prasmingai apdoroti (Europos e. valdžios paslaugoms skirta Europos sąveikumo sistema (ESS): <http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Docd552.pdf?id=19529>).

EUROPEANA atveju tai galėtų būti priemonių ir technologijų kūrimas siekiant gerinti automatinį kultūros įstaigų teikiamų metaduomenų įtraukimą ir interpretavimą, pavyzdžiui, taip pateikiant menininkų vardus ar pavardes, kad keliais vardais ar pavardėmis žinomas menininkas būtų atpažįstamas kaip tas pats asmuo.

14. kad būtų galima geriau pasiekti ir sudominti galutinius naudotojus, turinys, kuriuo dalijamasi per EUROPEANA, turi būti pateikiamas patraukliais ir įvairiais būdais, visų pirma įtraukiant kultūros paveldo įstaigas ir trečiąsias šalis kaip daugialypės prieigos ir sklaidos centrus, pavyzdžiui, per transeuropinius kultūros projektus, tokius kaip Pirmajam pasauliniam karui (1914–1918 m.), „geležinės uždangos“ sugriuvimui ir kitiems revoliucingiems 1989 m. įvykiams skirti projektai;
15. EUROPEANA valdymas turi tapti įtraukesnis, į strateginių prioritetų nustatymą ir į naudotojus orientuotų kultūros projektų kūrimą, remiantis turimu finansavimu, turi būti įtrauktos valstybių narių vyriausybės, platesnis kolekcijų kaupėjų ir kultūros paveldo įstaigų tinklas; atitinkamais atvejais gali būti atsižvelgiama į svarbių kultūros veikėjų nuomones;
16. kultūros paveldo specialistų tinkle, įskaitant EUROPEANA tinklo asociaciją, yra nuolatinis poreikis dalytis žiniomis bei jas atnaujinti ir nustatyti bendrus sprendimus;
17. esamas viešojo finansavimo modelis (grindžiamas dotacijomis) neužtikrina pakankamai stabilaus pagrindo nuolatiniam EUROPEANA investicijų palaikymui ir jos kokybės, prieinamumo bei patikimumo užtikrinimui ateityje dėl šių priežasčių:
 - EUROPEANA fondas buvo įsteigtas kaip nuosavų išteklių neturinti organizacija ir artimiausioje ateityje nėra pagrindo tikėtis, kad bus žymiai padidintos pajamos iš EUROPEANA paslaugų,
 - pagal ES dotacijų modelį visada patiriama finansavimo reikalavimų neatitinkančių išlaidų, kurios turi būti padengtos iš kitų šaltinių, tokių kaip tiesioginiai savanoriški valstybių narių įnašai, kurie nuo 2014 m. mažėja ir yra nepastovaus pobūdžio;

IR TODĖL:

18. turėtų būti padidinta EUROPEANA kultūros ir skaitmeninių inovacijų vertė persvarstant EITP pagrindinių paslaugų platformą, daugiausia dėmesio skiriant:

- tokių specialistų tinklų, kaip EUROPEANA tinklo asociacija, rėmimui,
- technologinės pažangos užtikrinimui,
- daugialypės dalijimosi ir (pakartotinio) naudojimosi metaduomenimis ir turiniu interneto platformos palaikymui ir
- bendros daugiakalbės prieigos prie kultūros turinio suteikimui.

Ji taip pat turėtų būti didinama įgyvendinant į naudotojus orientuotus kultūros projektus, kurie grindžiami EUROPEANA infrastruktūra ir turi būti bendrai finansuojami pagal EITP kaip bendrosios paslaugos dalyvaujant kultūros paveldo įstaigoms ir kitiems viešiesiems bei privatiesiems subjektams;

PRAŠO EUROPEANA ADMINISTRATORIAUS:

19. imtis konstruktyvių veiksmų, kad būtų sprendžiamos šios išvadose nurodytos esamos problemos;

20. išspręsti likusias problemas veikiančiose organizacijose partnerėse arba potencialioms organizacijoms partnerėms, visų pirma šalyse ir vietovėse, kuriose šis projektas dar nepakankamai žinomas, rūpinus klausimus;

21. išnagrinėti galimybes bendradarbiauti su susijusiomis europinėmis iniciatyvomis, be kita ko, mokslinių tyrimų srityje;

22. aktyviai įtraukti valstybes nares į politikos formavimą ir sprendimų priėmimą. EUROPEANA fondo atveju tai galėtų visų pirma vykti ES Tarybai pirmininkaujančiai, pirmininkavusiai ir pirmininkausiančiai valstybėms narėms dalyvaujant Valdybos veikloje;
23. palaikyti sistemingesnius ryšius su valstybėmis narėmis, pagerinti ir suteikti joms nuolatinę prieigą prie konkrečios šalies bei įstaigos naudotojų statistinių duomenų ir pagerinti atskaitomybę už projekto rezultatus ir išlaidas;
24. toliau nagrinėti galimybes padidinti savo pajamas;

PRAŠO KOMISIJOS:

25. ne vėliau kaip 2017 m. spalio mėn. pateikti Tarybai nepriklausomą EUROPEANA vertinimą ir aiškias gaires dėl vidutinės trukmės bei ilgalaikio EUROPEANA plėtojimo įvertinant EUROPEANA būsimos veiklos srities, tvaraus finansavimo ir valdymo alternatyvas ES lygmeniu, įskaitant galimybę pertvarkyti arba integruoti EUROPEANA į Europos juridinį subjektą, kartu atsižvelgiant į dvejopą EUROPEANA – kultūros ir skaitmeninių inovacijų projekto – pobūdį;

26. ne vėliau kaip 2017 m. spalio mėn. EUROPEANA skaitmeninių paslaugų infrastruktūros finansavimo pagal EITP metodą pakeisti finansavimu viešųjų pirkimų ir dotacijų lėšomis. Taikant šį modelį rengiant ES viešuosius pirkimus bus visiškai patenkinti pagrindinių paslaugų platformos poreikiai siekiant užtikrinti stabilumą ir sąveikumą, o ES dotacijos (skirtos ne daugiau kaip 75 % finansavimo reikalavimus atitinkančių išlaidų padengti) bus skiriamos susijusiems į naudotojus orientuotiems projektams (t. y. bendrosioms paslaugoms pagal EITP), kuriuos valstybės narės gali savanoriškai bendrai finansuoti tiesiogiai ir (arba) per dalyvaujančias nacionalines organizacijas;
27. nustatyti viešųjų pirkimų procedūros sąlygas, taikomas pagrindinių paslaugų platformai, pagal kurias būtų reikalaujama, kad administratorius išsaugotų kultūros ir skaitmeninių inovacijų viešosios infrastruktūros visuomeninį pobūdį, visų pirma:
- sudarant galimybes valstybėms narėms ir kultūros paveldo įstaigoms nuolat dalyvauti plėtojant EUROPEANA pagrindinių paslaugų platformą,
 - gerbiant nacionalines kultūros įstaigas kaip teisėtus metaduomenų ir turinio turėtojas;
28. užtikrinti, kad EUROPEANA bendrosios paslaugos, kurioms skiriamos dotacijos, būtų grindžiamos pagrindinių paslaugų platforma ir būtų su ja sujungtos;
29. ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio mėn.:
- atnaujinti ir peržiūrėti Valstybių narių ekspertų grupės skaitmeninimo ir skaitmeninio išsaugojimo klausimais (VNEG) įgaliojimus laikotarpiui iki 2020 m.,
 - sustiprinti jos funkcijas peržiūrėti ir svarstyti skaitmeninio kultūros paveldo politiką, taip pat teikti gaires dėl EUROPEANA metinių darbo programų,
 - aktyviai įtraukti VNEG nustatant bendruosius veiksmų tikslus ir prioritetus, taip pat numatomą finansavimo lygį, kuris turės būti pasiūlytas EUROPEANA pagrindinių paslaugų platformai ir bendrosioms paslaugoms EITP metinėse darbo programose, kurios pateikiamos EITP komitetui jo nuomonei gauti;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO:

30. toliau skatinti kultūros paveldo kolekcijų skaitmeninimą, taip pat kuo platesnę prieigą prie skaitmeninio kultūros paveldo ir jo pakartotinį naudojimą;
31. nustatyti arba toliau taikyti strategijas ir veiklos mechanizmus, tokius kaip nacionaliniai ir regioniniai kolekcijų kaupėjų mechanizmai, ir skatinti internetinę prieigą prie aukštos kokybės kultūros paveldo turinio ir metaduomenų iš nacionalinių ir regioninių kolekcijų;
32. skatinti kultūros paveldo įstaigas prisijungti prie EUROPEANA ir ją remti dalijantis turiniu bei metaduomenimis, dalyvaujant EUROPEANA tinklo asociacijos veikloje ir vykdant propagavimo bei sklaidos veiklą, pasinaudojant ES dotacijomis finansuojamais projektais;
33. dalyvauti VNEG kaip forumo, kuriame aptariama skaitmeninio kultūros paveldo politika, taip pat EUROPEANA strategija ir finansavimas, veikloje ir siekti užtikrinti jų atstovų VNEG, EITP komitete ir Tarybos kultūros srities parengiamajame organe veiksmų koordinavimą;
34. apsvarstyti galimybę remti EUROPEANA veiklą savanoriškais finansiniais įnašais į EUROPEANA fondą, atsižvelgiant į tai, kad tokie įnašai yra reikalingi, kol bus įdiegta naujoji viešaisiais pirkimais grindžiama sistema, ir vėliau apsvarstyti galimybę teikti savanorišką bendrą finansavimą EUROPEANA projektams, kurie finansuojami ES dotacijomis;

PRAŠO EUROPEANA ADMINISTRATORIAUS, KOMISIJOS IR VALSTYBIŲ NARIŲ:

35. propaguoti EUROPEANA, kaip viešajam interesui tarnaujančio europinio kultūros projekto ir specialistų tinklo, vertę tarp visų suinteresuotųjų subjektų, taip pat įtraukiant mokslinių tyrimų ir inovacijų, švietimo, turizmo ir kūrybos sektorius.